

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 126/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Olosom, advokátska kancelária, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 27 Cpr 5/2013-164 z 24. júla 2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 11 CoPr 7/2015-216 zo 16. februára 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 103/2017-250 z 30. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 27 Cpr 5/2013-164 z 24. júla 2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoPr 7/2015-216 zo 16. februára 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 103/2017-250 z 30. augusta 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v postavení odporcu účastníkom konania o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 27 Cpr 5/2013-164 z 24. júla 2015 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru, ktoré dal odporca navrhovateľke listom z 10. júna 2013, je neplatné. Vyhodnotil, že *„v okamžitom skončení odporca uviedol tri dôvody, ktoré špecifikoval skutkovo, ale nie sú jednoznačne časovo vymedzené. Vo všetkých troch prípadoch sa uvádza časový údaj od mesiaca máj 2013... v danom prípade nie je teda zrejmé v ktorých dňoch došlo k takému porušeniu pracovnej disciplíny navrhovateľky, ktoré má za následok okamžité skončenie pracovného pomeru. Tá skutočnosť, že v okamžitom skončení je nevyhnutné, aby bol presne špecifikovaný aj deň keď zamestnanec závažným spôsobom porušil pracovnú disciplínu jednoznačne vyplýva aj z ustanovenia § 68 ods. 2 ZP, kde sa konštatuje, že možno okamžite skončiť pracovný pomer iba v lehote dvoch mesiacov odo dňa keď došlo k porušeniu pracovnej disciplíny...“*.

3. Okresný súd tiež konštatoval, že dokazovaním (výpoveď navrhovateľky, svedecké výpovede) bol vyvrátený dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru spočívajúci v tom, že *„navrhovateľka ako čašníčka vydávala tovar zákazníkom bez zaplatenia, čím vznikol schodok 271 eur“*. Obdobne podľa názoru okresného súdu *„nebolo ničím preukázané, že navrhovateľka podávala alkohol, ktorý nebol odporcom naskladnený a ktorý si sama svojvoľne zadovážila... Tá skutočnosť, že boli nájdené prázdne fľaše v smetnom koši nie je dôkazom o závažnom porušení pracovnej disciplíny...“*. Naopak, okresný súd pojal skutkovo za preukázaný dôvod uvedený sťažovateľom v okamžitom skončení pracovného pomeru pod bodom 2, a to, že *„navrhovateľka umožnila svojmu priateľovi, aby vykonával činnosti v pohostinstve, a to vydával tovar, čapoval nápoje a vykonával platby...“*.

Po právnej stránke však okresný súd konštatoval, že „*toto samotné porušenie samo o sebe nesplňa podmienky § 68 ods. 1 písm. b) ZP, pretože... ide o výnimočné opatrenie, ktoré zamestnávateľ môže dať len vtedy keď nemožno spravodlivo požadovať od neho aby naďalej zamestnanca zamestnával a je potrebné prihliadať na všetky rozhodujúce skutočnosti, a to tak osobu zamestnanca ako aj jeho doterajší postoj k plneniu pracovných povinností, spôsob a intenzitu porušenia ako aj situáciu v ktorej k porušeniu došlo ako aj dôsledky porušenia pre zamestnávateľa a či došlo k vzniku škody a podobne. V konaní mal súd za preukázané, že neboli zistené porušenia pracovnej disciplíny navrhovateľky a odporca ani netvrdil, že navrhovateľka neplnila riadne svoje pracovné povinnosti. Taktiež týmto konaním nedošlo k žiadnym následkom v neprospech zamestnávateľa, ani mu nevznikla žiadna škoda, keď priateľ navrhovateľky pomáhal pri vykonávaní jej práce v pohostinstve. Možno teda konštatovať, že tu došlo k porušeniu pracovnej disciplíny... ale rozhodne nešlo o tak závažné porušenie a taký výnimočný prípad, na základe ktorého by bolo možné konštatovať splnenie podmienok podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP...“.*

4. Sťažovateľ podal proti medzitimnému rozsudku okresného súdu odvolanie, v ktorom namietal, že „*v okamžitom skončení pracovného pomeru je... uvedené presné obdobie i konanie navrhovateľky, nakoľko konanie navrhovateľky od mesiaca máj 2013, v tomto mesiaci neustále pretrvávalo a nešlo o ojedinelé konanie. Zákoník práce konanie neurčuje presné uvedenie dňa a najmä v prípadoch, ak je toto porušenie trvalé a opakujúce sa. V jednom dni sa navyše môže vyskytnúť viacero konaní.“*. K otázke závažnosti porušenia pracovnej disciplíny navrhovateľkou sťažovateľ v odvolaní namietal, že „*okresný súd plne opomenul právnu úpravu a sankcie na úseku nelegálneho zamestnávania, hygieny, cla, živnostenského podnikania. V prípade kontroly by bol sankcionovaný inšpektorátom práce za nelegálne zamestnávanie, ako aj orgánmi hygieny, nakoľko priateľ navrhovateľky nemal potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti, a nemal odbornú spôsobilosť vykonávať danú prácu.“*. Podľa sťažovateľa taktiež v konaní „*bol preukázaný predaj cudzieho alkoholu zn. Fresh navrhovateľkou... v prípade kontroly colnými orgánmi by mu bola uložená značná pokuta za správny delikt a odňaté povolenie na predaj alkoholu. Súčasne by mu živnostenským úradom bolo zrušené živnostenské oprávnenie. Tvrdenie navrhovateľky, že predmetné fľaše*

mali pochádzať z okolia pohostinstva od iných zákazníkov a tieto mala iba upratať, nie je ničím preukázané...“.

5. V odvolaní tiež sťažovateľ uviedol, že *„navrhovateľka po doručení okamžitého skončenia pracovného pomeru v dvojmesačnej prekluzívnej lehote relevantne neoznámila, že trvá na tom, aby ju odporca ďalej zamestnával... Okresný súd sa splneniu tejto kogentnej zákonnej podmienky nevenoval. Navrhovateľka síce ku koncu dvojmesačnej prekluzívnej lehoty podala žalobu o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru a o náhradu škody na súd, avšak táto žaloba mu bola doručená až po uplynutí dvojmesačnej prekluzívnej lehoty, čo má zásadný význam.“.* V tejto súvislosti poukázal na judikatúru súdov, podľa ktorej *„ak zamestnanec po doručení okamžitého skončenia pracovného pomeru neoznámia zamestnávateľovi, že na ďalšom zamestnávaní trvá, ale podá žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, potom je oznámenie voči zamestnávateľovi nahradené až dňom doručenia žaloby zamestnávateľovi, nakoľko ide o hmotnoprávny úkon zamestnanca“.*

6. Sťažovateľ v odvolaní namietol, že okresný súd v konaní porušil § 118 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“) v znení účinnom v rozhodnom období, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

7. Krajský súd svojím rozsudkom č. k. 11 CoPr 7/2015-216 zo 16. februára 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny. K uplatneniu § 118 ods. 2 OSP okresným súdom krajský súd uviedol, že *„zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 07.02.2014, kde bol prítomný aj právny zástupca odporcu, vyplýva, že po otvorení pojednávania súd v zmysle § 118 O. s. p. oznámil výsledky pojednávania. Z uvedeného stručného konštatovania nevyplýva, že súd si splnil aj povinnosť v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p. uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, a ktoré zostali sporné. Z ďalšieho priebehu pojednávania však možno konštatovať, že okresný súd umožnil odporcovi uplatnenie jeho procesných práv vyplývajúcich mu z Občianskeho súdneho poriadku, keď odporca bol riadne predvolávaný na pojednávania, vypočutý ako účastník konania, bolo mu umožnené samému alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa vykonaným dôkazom, právo*

na záver zhrnúť svoje návrhy. Z uvedeného nemožno konštatovať odňatie možnosti odporcovi konať pred súdom ani zistenie vady konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“.

8. V hmotnoprávnej rovine krajský súd na rozdiel od okresného súdu považoval „skutkové vymedzenie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru... za dostatočne určité a zrozumiteľné a nezameniteľné s inými dôvodmi. Vo vzťahu k časovému vymedzeniu týchto dôvodov sa odvolací súd stotožňuje s obranou odporcu... vyjadrením od mesiaca máj 2013 je zrejmé, že týmto chcel odporca vyjadriť časové obdobie od začiatku mesiaca máj 2013 do dňa okamžitého skončenia... pričom takéto časové vymedzenie je dostatočné aj pre určenie prekluzívnej lehoty, v ktorej môže zamestnávateľ pre existenciu dôvodu okamžitého zrušenia pracovného pomeru pristúpiť k tomuto aktu.“. Na strane druhej sa odvolací súd stotožnil „s odôvodnením rozsudku okresného súdu, keď okresný súd konštatoval, že odporca neunesol dôkazné bremeno preukázať, že porušenia povinnosti zo strany navrhovateľky uvedené pod bodom 1.3. nastali, pričom uniesol dôkazné bremeno len vo vzťahu k dôvodu uvedenému pod bodom 2“.

9. Krajský súd súhlasil s prvostupňovým právnym posúdením skutočnosti, že navrhovateľka umožnila svojmu priateľovi bez vedomia sťažovateľa, aby vydával tovar zákazníkom. K tomu dôvodil, že „odporca nepreukázal, že by navrhovateľka predtým, ako pristúpil k okamžitému skončeniu pracovného pomeru, porušovala pracovnú disciplínu a na jej porušovanie bola osobitným spôsobom upozornená. Hoc aj k takémuto závadnému konaniu zo strany navrhovateľky došlo, pre odporcu toto porušenie nemalo žiadne závažné dôsledky ani takýmto konaním nebola odporcovi ako zamestnávateľovi spôsobená škoda... Takéto závadné konanie navrhovateľky nebolo z jej strany pravidelné, ale skôr ojedinelé, vyplýva to aj z výpovede svedkov, keď viacerí sa zhodli na tom, že k takémuto konaniu došlo v čase Majstrovstiev sveta v hokeji, čo navrhovateľka vysvetlila tým, že nezvládala v tomto období nápor zákazníkov... V tejto súvislosti je potrebné zvážiť aj skutočnosť, a to najmä v súvislosti s odvolacími námietkami odporcu, že samotný odporca toleroval v prevádzke prítomnosť osôb bez uzatvorenej pracovnej zmluvy, ako to bolo v prípade jeho priateľky [REDACTED], čo potvrdil samotný odporca pri svojej výpovedi.“.

10. Napokon krajský súd vylúčil relevanciu odvolacej sťažovateľovej námietky, podľa ktorej sa okresný súd nevenoval „splneniu kogentnej zákonnej podmienky... že navrhovateľka mu do dvoch mesiacov po doručení okamžitého skončenia pracovného pomeru relevantne neoznámila, že trvá na tom, aby ju naďalej zamestnával“. K tomu krajský súd uviedol, že „napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol iba o časti konania predmetu konania, a to o návrhu o určenie, že okamžité skončenie pracovného pomeru, doručené odporcom navrhovateľke, je neplatné... Vo vzťahu k určeniu, či pracovný pomer okamžitým zrušením skončil neplatne, nemá úkon zamestnanca v zmysle ust. § 79 ods. 1... vplyv, tento úkon môže mať vplyv na rozhodovanie o nárokoch z neplatne skončeného pracovného pomeru... to však bude predmetom ďalšieho rozhodovania okresného súdu po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.“.

11. Odvolací rozsudok krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktorého prípustnosť založil na odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Ako porušenie práva na spravodlivý proces označil „to, že odvolací súd opomenul, že súd prvej inštancie ani na jednom z vykonaných pojednávaní nesplnil povinnosti v zmysle § 118 ods. 1 O. s. p.“. Závery okresného súdu i krajského súdu o chýbajúcom závažnom porušení pracovnej disciplíny považoval za „absurdné a plne zmätočné, nakoľko tieto bagatelizujúce úvahy sa priečia Zákonníku práce, osobitným právnym predpisom, ustálenej judikatúre, súdnej praxi a v neposlednom rade aj základnej logike... Navyše súdy opomenuli právnu úpravu a sankcie na úseku nelegálneho zamestnávania, hygieny, cla a živnostenského podnikania, kde by bol v prípade kontroly sankcionovaný inšpektorátom práce a orgánmi hygieny... nakoľko priateľ žalobkyne nemal zdravotný preukaz a ani odbornú spôsobilosť na vykonávanie danej práce.“. Zopakoval aj viaceré argumenty hmotnoprávnej povahy predtým už použité v odvolaní.

12. Najvyšší súd uznesením č. k. 2 Cdo 103/2017-250 z 30. augusta 2017 dovolanie sťažovateľa odmietol. Jeho prípustnosť hodnotil podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 (dovolanie bolo podané 21. marca 2016), a to s ohľadom na § 470 ods. 2 prvú vetu zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

13. Sťažovateľom tvrdenú vadu porušenia § 118 ods. 2 OSP najvyšší súd nevyhodnotil ako odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Zdôraznil, že *„cieľom ustanovenia § 118 ods. 2 O. s. p. bolo zamerať procesnú aktivitu účastníkov konania na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť účastníkov už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho, cieľom bolo zjednodušiť a zrýchliť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú – podľa názoru súdu – buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Uvedené ustanovenie nezakotvovalo povinnosť súdu oboznámiť účastníkov konania s predbežným právnym názorom súdu na vec. Upravovalo len postup súdu pri vedení pojednávania a týkalo sa skutkových okolností, resp. potreby ďalšieho dokazovania a jeho zamerania... Porušenie citovaného ustanovenia žiadnym spôsobom nelimituje účastníka pri realizácii jeho procesných práv (napríklad v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy). So zreteľom na to nerešpektovanie § 118 ods. 2 O. s. p. nezakladalo procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., ale nanajvýš tzv. inú (než v § 237 ods. 1 uvedenú) procesnú vadu konania, ktorá však prípustnosť dovolania nezakladá...“.*

14. K ostatným dôvodom podaného dovolania najvyšší súd nezaujal meritórne stanovisko, keďže *„tzv. iná vada konania v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou najvyššieho súdu nezakladala procesnú prípustnosť podaného dovolania“* a obdobne *„nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní... čo však nie je daný prípad, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá...“.*

15. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ kritizuje, že *„právne závery okresného a krajského súdu sú... v zjavnom nesúlade s obsahom spisu a nesvedčia skutkovým záverom. Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie sa súčasne v danej veci nielen odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe ale aj od ust. § 81 písm. c) Zákonníka práce, a to najmä v hmotnoprávnej otázke intenzity závažného porušenia pracovnej disciplíny spočívajúceho v kumulatívnom porušení právnych predpisov zamestnancom najmä na úseku hygieny, BOZP, nelegálneho zamestnávania, cla... Podľa konajúcich súdov tak zamestnanec*

môže v pracovnom pomere robiť prakticky čokoľvek a úmyselne porušovať základné právne predpisy vzťahujúce sa na vykonávanú prácu a nejde pritom o závažné porušenie prac. disciplíny. Je zrejmé, že tento právny záver konajúcich súdov je zjavne svojvoľný, priečiaci sa samotnému zneniu právneho predpisu a nemôže obstať.“

16. Sťažovateľ podrobne zdôvodňuje svoj právny záver o svojvoľnosti hmotnoprávneho názoru v jeho veci konajúcich všeobecných súdov o chýbajúcej závažnosti porušenia pracovnej disciplíny zo strany navrhovateľky významnej z pohľadu § 68 ods. 1 písm. b) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“). Odkazuje na povinnosť osobného výkonu práce zamestnancom a na povinnosť dodržiavania právnych predpisov vzťahujúcich sa na vykonávanú prácu [§ 81 písm. c) Zákonníka práce], pričom *„porušenie základnej povinnosti zamestnanca určenej zákonníkom práce je rozhodne závažným porušením prac. disciplíny, a nie iba porušením prac. disciplíny, ako tvrdí okresný a krajský súd“*. K odvolacej argumentácii o porušení osobitných právnych predpisov na úseku odbornej a zdravotnej spôsobilosti osôb manipulujúcich s potravinami a pokrmami a uvádzajúcich tieto do obehu, na úseku zákazu nelegálneho zamestnávania, sa podľa sťažovateľa *„krajský súd... relevantne nevyjadril, pritom išlo o konkrétne a kvalifikované odvolacie námietky a argumenty majúce význam pre posúdenie sporu“*. Obdobné výhrady sťažovateľ prednáša proti záverom všeobecných súdov týkajúcim sa dôvodu okamžitého skončenia pracovného pomeru, ktorým mal byť predaj cudzieho alkoholu navrhovateľkou, ako aj dôvodu spočívajúceho v podávaní tovaru zákazníkom „na sekeru“.

17. Sťažovateľ aj v sťažnosti argumentuje tvrdením, že navrhovateľka *„po doručení okamžitého skončenia pracovného pomeru v 2-mesačnej prekluzívnej lehote relevantne neoznámila, že trvá na tom, aby som ju ďalej zamestnával... nevykonala zákonom presne určený hmotnoprávny úkon podľa Zákonníka práce... Okresný súd a ani krajský súd sa splneniu tejto kogentnej zákonnej podmienky nevenoval.“*

18. Napokon sťažovateľ tvrdí porušenie § 118 ods. 2 OSP okresným súdom, ktorý *„ani na jednom z vykonaných pojednávaní... neuviedol, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové*

tvrdenia zostali sporné... súd mi tak svojim procesným postupom... odňal možnosť konať pred súdom... Nie je možné uzavrieť, že opomenutie ust. § 118 ods. 2 O. s. p. je iba vadou konania, nakoľko ide o základnú povinnosť súdu vo vzťahu k účastníkovi konania, pre ktorého má splnenie tejto povinnosti esenciálny význam... Krajský súd aj túto odvoláciu námietku opomenul.“

19. Sťažovateľ kritizuje aj rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorý prípustnosť jeho dovolania posudzoval podľa Občianskeho súdneho poriadku, nie podľa Civilného sporového poriadku, ktorý bol účinný v čase rozhodovania najvyššieho súdu.

20. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálehom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (medzitýmny) rozsudkom Okresného súdu v Žiline sp. zn. 27Cpr 5/2013 zo dňa 24.07.2015, rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoPr 7/2015 zo dňa 16.02.2016 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 103/2017 zo dňa 30.08.2017 porušené bolo.

2. (Medzitýmny) rozsudok Okresného súdu v Žiline sp. zn. 27Cpr 5/2013 zo dňa 24.07.2015, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoPr 7/2015 zo dňa 16.02.2016 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 103/2017 zo dňa 30.08.2017 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

3. Okresný súd v Žiline, Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd SR sú povinní uhradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu trovy konania.“

II.

21. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

22. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K medzitýmnemu rozsudku okresného súdu č. k. 27 Cpr 5/2013-164 z 24. júla 2015

24. Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

25. Ústavný súd už o sťažnosti sťažovateľa podanej vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru medzitýmnym rozsudkom okresného súdu č. k. 27 Cpr 5/2013-164 z 24. júla 2015 a rozsudkom krajského súdu č. k. 11 CoPr 7/2015-216 zo 16. februára 2016 rozhodoval v konaní sp. zn. I. ÚS 310/2016. Sťažnosť uznesením

č. k. I. ÚS 310/2016-15 z 11. mája 2016 odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

26. V prípade prvostupňového medzitémneho rozsudku okresného súdu je aplikácia citovaného § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde plne namieste. Ide o prvostupňové rozhodnutie súdu vydané v občianskom súdnom konaní, proti ktorému v tom čase účinná právna úprava pripúšťala podanie riadneho opravného prostriedku (odvolania) založeného na báze neúplnej apelácie. Táto prekážka vzniku právomoci ústavného súdu má trvalý charakter, preto neprichádza do úvahy dodatočné splnenie podmienok konania o sťažnosti sťažovateľa voči medzitémnemu rozsudku okresného súdu. V tejto časti je preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde neprípustná.

K rozsudku krajského súdu č. k. 11 CoPr 7/2015-216 zo 16. februára 2016

27. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 310/2016-15 z 11. mája 2016 bola minulé sťažnosť sťažovateľa odmietnutá pre nedostatok právomoci aj v časti smerujúcej proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu. Dôvodom však bolo zistenie ústavného súdu, že *„sťažovateľ podal 21. marca 2016 dovolanie proti rozsudku krajského súdu“*. Túto skutočnosť ústavný súd vyhodnotil tak, že *„ústavou daná právomoc ústavnému súdu neumožňuje nahrádzať rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 236 až § 243d OSP. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd poukazuje aj na to, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).“*. Zároveň však upozornil, že *„v tejto súvislosti už... viackrát vyslovil právny názor (mutatis mutandis I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), v zmysle ktorého považuje lehotu na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní v zásade*

za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (v posudzovanom prípade vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská versus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54 a pod.)“.

28. Na podklade citovaných podstatných pasáží odôvodnenia uznesenia č. k. I. ÚS 310/2016-15 z 11. mája 2016 ústavný súd konštatuje, že na aktuálne predbežne prerokúvanú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu je potrebné aplikovať výnimku z pravidla podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde. V dôsledku právoplatného ukončenia dovolacieho konania uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí sťažovateľovho dovolania došlo k naplneniu podmienky právomoci ústavného súdu na prerokovanie a rozhodnutie o sťažnosti v tejto časti. Rovnako požiadavka sťažovateľa na zachovanie lehoty na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu je podľa judikatúry ústavného súdu inšpirovanej rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“); vec Zvolský, Zvolská vs. Česká republika] oprávnená.

29. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06).

30. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ predniesol v sťažnosti štyri zásadné námietky. Prvá sa týka hmotnoprávneho posúdenia veci krajským súdom, druhá cieľi na kvalitu odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku, tretia atakuje nenapravenie porušenia § 118 ods. 2 OSP, ktorého sa mal podľa sťažovateľa dopustiť okresný súd, a štvrtá spočíva v tvrdení o nesprávnej aplikácii § 79 ods. 1 Zákonníka práce na sťažovateľovu kauzu.

31. K hmotnoprávnemu posúdeniu sťažovateľovej kauzy krajským súdom ústavný súd musí odkázať na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m.

I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov.

32. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (III. ÚS 355/2013).

33. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02).

34. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd vo väzbe na odvolaciu kritiku sťažovateľa týkajúcu sa právneho posúdenia skutkovo preukázaného dôvodu okamžitého skončenia pracovného pomeru (porušenie povinnosti osobného výkonu práce) správne poukázal na potrebu skúmania intenzity zavineného porušenia povinnosti zamestnancom v pracovnoprávnom vzťahu. Námietky sťažovateľa prednesené v sťažnosti majú svojou podstatou formalistický základ. Pokúšajú sa totiž o navodenie presvedčenia, že porušenie akéhokoľvek právneho predpisu regulujúceho výkon práce musí byť vždy vyhodnotené ako závažné porušenie pracovnej disciplíny zamestnancom. Paušálne prijatie sťažovateľovej argumentácie by napríklad de facto vylučovalo eventualitu naplnenia hypotézy podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce (výpoveď zamestnávateľa pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny), keďže samotná povinnosť dodržiavať pracovnú disciplínu je povinnosťou vyplývajúcou z právneho predpisu [§ 47 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce]. Zákonník práce však pojem závažného porušenia pracovnej disciplíny nedefinuje, preto je

logické, že súdu posudzujúcemu naplnenie tejto legálnej podmienky sa otvára priestor pre zohľadnenie skutkových okolností prejednávaneho prípadu.

35. Krajský súd preto podľa názoru ústavného súdu správne skúmal individuálne okolnosti sporu. Poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, a to:

- nejednoznačné vymedzenie povinností navrhovateľky v súvislosti s vykonávanou prácou,
- skutočnosť, že *„účastníci sa pracovnou zmluvou, druhom dohodnutej práce, neriadili“*,
- dovedajšiu bezproblémovosť pracovnej disciplíny navrhovateľky,
- absenciu škody u sťažovateľa z dôvodu závadného správania sa navrhovateľky,
- k porušeniu povinnosti osobného výkonu práce došlo v čase mimoriadneho náporu zákazníkov (hokejový turnaj),
- sťažovateľ toleroval prítomnosť osôb bez uzatvorenej pracovnej zmluvy v prevádzke.

36. Ak v rekapitulovaných skutkových súvislostiach krajský súd (identicky ako okresný súd) nevyhodnotil porušenie pracovnej disciplíny navrhovateľkou ako závažné, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať takýto právny záver za žiadnych okolností za svojvoľný, vyžadujúci si čo len úvahy o potrebe prípadného ústavno-súdneho zásahu. Krajský súd nijako neprekročil legálne nastavené rámce aplikácie právneho inštitútu okamžitého skončenia pracovného pomeru a zákonodarcom takto poskytnutý priestor využil spôsobom opierajúcim sa o logické úvahy pri právnom hodnotení dokazovaním ustálených faktov. Táto sťažnostná námietka je preto nedôvodná.

37. Sťažovateľ v sťažnosti naznačoval aj nedostatočnosť odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku krajského súdu. Konkrétne sa podľa jeho názoru odvolací súd *„relevantne nevyjadril“* k odvolacej argumentácii o porušení viacerých právnych predpisov navrhovateľkou, keď umožnila svojmu priateľovi vydávať v pohostinstve tovar.

38. Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne (napr. III. ÚS 528/2015) zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie

rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru EŠLP, podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (rozsudok EŠLP vo veci Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok EŠLP vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B).

39. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07 a III. ÚS 332/09).

40. Formulované požiadavky podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie rozsudku krajského súdu spĺňa.

41. Krajský súd sa vysporiadal s kritikou sťažovateľa, podľa ktorej navrhovateľka porušila viaceré administratívnoprávne predpisy, za čo mu ako zamestnávateľovi hrozili sankcie kompetentných správnych orgánov. Relevantne totiž konštatoval, že sťažovateľovi v dôsledku protiprávneho správania sa navrhovateľky nevznikla žiadna škoda (k sankcionovaniu nedošlo, čo potvrdzujú aj výsledky dokazovania), a vypočítal aj ďalšie preň podstatné determinanty (pozri bod 35) rezultujúce do záverečného vyhodnotenia, podľa ktorého „*dôvody pre okamžité skončenie pracovného pomeru uvedené odporcom tak neobstoja a je nutné považovať toto okamžité skončenie pracovného pomeru za neplatné*“. Krajský súd teda zrozumiteľne vyjadril, že na misky pomyselných váh spravodlivosti položil argumentáciu sťažovateľa („*dôvody... uvedené odporcom*“) a skutočnosti overené dokazovaním.

42. Okrem toho, odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Rozsudok krajského súdu je preto nevyhnutné posudzovať v spojitosti s prvostupňovým rozsudkom okresného súdu, z ktorého plynul ďalší dôležitý faktor právneho hodnotenia ustáleného skutkového stavu, a to kategória výnimočnosti ako legálna charakterová črta okamžitého skončenia pracovného pomeru (uvodzovacia veta k § 68 ods. 1 Zákonníka práce).

43. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

44. Výsledkom pomeriavania realizovaného krajským súdom bola prevaha dôvodov svedčiacich v prospech neplatnosti žalovaného okamžitého skončenia pracovného pomeru nad dôvodmi podporujúcimi platnosť posudzovaného právneho úkonu sťažovateľa. Krajský súd to po identifikácii rozhodujúcich determinantov a ich pomenovaní v odôvodnení svojho rozsudku stručne vyjadril tak, ako to je citované v bode 41 odôvodnenia tohto uznesenia. Ústavný súd preto nepovažuje odôvodnenie odvolacieho rozsudku krajského súdu za nepresvedčivé, neracionálne, ba ani neprijateľné pre širšiu verejnosť.

45. Z pohľadu kvality odôvodnenia sťažovateľ krajskému súdu taktiež vytkol, že sa nezaoberal argumentáciou o závažnosti predaja cudzieho alkoholu navrhovateľkou, z ktorého sťažovateľovi hrozili administratívne postihy (odňatie povolenia na predaj alkoholu, odňatie živnostenského oprávnenia).

46. K prezentovanému argumentu ústavný súd odkazuje na záver okresného súdu, podľa ktorého *„nebolo ničím preukázané, že navrhovateľka podávala alkohol, ktorý nebol odporcom naskladnený a ktorý si sama svojvoľne zadovážila“*. S citovaným záverom sa krajský súd stotožnil, keď konštatoval, že *„odporca neunesol dôkazné bremeno preukázať, že porušenia povinnosti zo strany navrhovateľky pod bodom 1.3. nastali...“*. Podľa názoru krajského súdu tak skutkové okolnosti, na ktorých sťažovateľ jeden z dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru založil, neboli v konaní preukázané. Sťažovateľom argumentovaná hrozba administratívnych postihov za takéto správanie navrhovateľky potom logicky stratila povahu právne a skutkovo relevantnej otázky súvisiacej s predmetom súdnej ochrany poskytovanej v predmetnom občianskom súdnom konaní. Krajský súd k nej preto ani nemusel zaujímať stanovisko.

47. No sťažovateľ kritizoval i samotné vyhodnotenie unesenia dôkazného bremena pri skutkovom posudzovaní naplnenia zákonných podmienok okamžitého skončenia pracovného pomeru. Inak povedané, nesúhlasí so skutkovým záverom okresného súdu a krajského súdu, podľa ktorého tretí dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru (predaj cudzieho alkoholu) nebol v konaní preukázaný.

48. Na tomto mieste ústavný súd znovu vychádza z nerozlučnej spätosti odôvodnení odvolacieho a prvostupňového súdneho rozhodnutia (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09).

49. Okresný súd k spornej skutočnosti dôvodil, že *„ako jediný dôkaz bola výpoveď matky odporcu [REDAKOVANÉ], ktorá uviedla len tú skutočnosť, že viackrát pri upratovaní našla v smetnom koši pri barovom pulte prázdne fľaše z alkoholu, ktorý nebol podávaný na prevádzke a nenachádzal sa v sklade, ale išlo o alkohol zakúpený v obchode. Mimo tejto svedeckej výpovede nebol v konaní predložený vôbec žiaden dôkaz o tom, že to bola navrhovateľka, ktorá podávala takýto alkohol a že si tento aj svojvoľne sama zadovážila, ako je to uvedené v okamžitom skončení.“* V odvolaní k tomu sťažovateľ iba uviedol, že *„tvrdenie navrhovateľky... nie je ničím preukázané, a okresný súd sa tak plne bez dôkazov priklonil k tvrdeniam navrhovateľky“*. Krajský súd zareagoval,

že v okamžitom skončení pracovného pomeru označené „*konanie navrhovateľky nepotvrďuje samotná skutočnosť, že v koši sa našli prázdne fľaše od alkoholu, ktorý nepochádzal od odporcu*“.

50. Ústavný súd považuje postoj krajského súdu k predmetnej spornej skutočnosti po stránke kvalitatívnej i z hľadiska rozsahu a podstaty zdôvodnenia za plne akceptovateľný. Odvolacia námietka sťažovateľa týkajúca sa analyzovanej skutočnosti (podávanie cudzieho alkoholu) bola mimoriadne všeobecná a jej podstata v spočívala iba v nesúhlase sťažovateľa s vyhodnotením (ne)unesenia dôkazného bremena okresným súdom. Za takýchto okolností krajskému súdu nevznikla povinnosť akokoľvek prehlbovať či detailizovať rozbor spornej skutočnosti z pohľadu odôvodnenia vlastných záverov. Pre ústavne akceptovateľné odôvodnenie v popísaných okolnostiach postačovalo stotožnenie sa so závermi okresného súdu podľa vtedy účinného § 219 ods. 2 OSP. Ani v tejto časti tak ústavný súd nevyhodnotil sťažnostné dôvody ako relevantné, vyžadujúce si prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

51. Ústavný súd sa nestotožňuje ani s námietkou sťažovateľa vychádzajúcou z tvrdenia o porušení § 118 ods. 2 OSP okresným súdom. Podľa názoru sťažovateľa „*krajský súd aj túto odvoláciu námietku opomenul*“.

52. Výlučne v rovine pravdivosti citovaného tvrdenia ústavný súd konštatuje, že sa nezakladá na skutočnosti. Krajský súd na strane 8 svojho rozsudku odkázal na judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 4 Cdo 167/2012) a v reflexii na prejednávanú vec vyhodnotil, že z jeho zistení „*nevyplýva, že súd si splnil aj povinnosť v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p... Z ďalšieho priebehu pojednávania však možno konštatovať, že okresný súd umožnil odporcovi uplatnenie jeho procesných práv vyplývajúcich mu z Občianskeho súdneho poriadku, keď odporca bol riadne predvolávaný na pojednávania, vypočutý ako účastník konania, bolo mu umožnené samému alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, právo na záver zhrnúť svoje návrhy. Z uvedeného nemožno konštatovať odňatie možnosti konať pred súdom ani zistenie vady konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.*“.

53. Z uvedeného dôvodu tvrdenie sťažovateľa o nedostatočnosti odôvodnenia krajského súdu v otázke tvrdeného porušenia § 118 ods. 2 OSP okresným súdom ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodné.

54. V rovine vecnej stránky predmetnej argumentácie ústavný súd upozorňuje, že porušenie § 118 ods. 2 OSP sťažovateľ predniesol v dovolaní proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, pričom samotný dovolací súd obsah dovolania vyhodnotil tak, že „žalovaný tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. došlo aj tým, že súdy údajne nerešpektovali § 118 ods. 2 O. s. p.“. Následne sa dovolací súd touto námietkou meritórne zaoberal, a keďže dospel k záveru o jej vecnej nedôvodnosti, vylúčil procesnú prípustnosť dovolania a odmietol ho.

55. Ústavný súd zistené a popísané skutočnosti hodnotí tak, že hoci najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu rozhodol procesným výrokom (odmietnutím), z hľadiska dôvodov a obsahového zamerania svojho prieskumu tento výrok založil na meritórnom posúdení tej dovolacej námietky, o ktorú sťažovateľ prípustnosť svojho dovolania opieral. Bola to práve námietka porušenia § 118 ods. 2 OSP okresným súdom, ktoré krajským súdom v odvolacom konaní nebolo napravené. Preto ochranu sťažovateľovým označeným základným právam a právom podľa dohovoru, ktoré mali byť porušené rozsudkom krajského súdu, poskytoval najvyšší súd ako súd dovolací. Nastupuje tu teda ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“). Vo vzťahu k námietke sťažovateľa naplnenej tvrdením o porušení § 118 ods. 2 OSP rozsudkom krajského súdu je preto vylúčená právomoc ústavného súdu, pretože jej vecným prerokovaním by došlo k zdvojeniu právnej ochrany (najvyšší súd i ústavný súd) v tomto aspekte prerokovanej kauzy, čo by vyvolávalo riziko odlišného právneho posúdenia narážajúceho na právnu istotu ako ťažiskový princíp právneho štátu. V tejto časti preto ústavný súd nemá dostatok právomoci na prerokovanie a rozhodnutie o sťažovateľovej sťažnosti.

56. Poslednou námietkou, ktorú sťažovateľ v sťažnosti proti rozsudku krajského súdu vzniesol, je nesprávna aplikácia § 79 ods. 1 Zákonníka práce.

57. Podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne skončil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával, jeho pracovný pomer sa nekončí, s výnimkou, ak súd rozhodne, že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby zamestnanca naďalej zamestnával. Zamestnávateľ je povinný zamestnancovi poskytnúť náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi v sume jeho priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo ak súd rozhodne o skončení pracovného pomeru.

58. Sťažovateľ tvrdí, že mu navrhovateľka takéto oznámenie v stanovenej lehote neadresovala, a preto *„súd... mal žalobu zamietnuť z dôvodu zmeškania prekluzívnej lehoty“*.

59. Ústavný súd dáva do sťažovateľovi do pozornosti právne posúdenie citovanej námietky krajským súdom, ktorý autenticky vysvetlil, že takéto kritika je *„bez relevancie k napadnutému rozsudku“* a odkázal na nepochybný fakt, že okresný súd rozhodoval medzitýmnym rozsudkom len o otázke neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, čo *„predstavuje základ pre vyriešenie nárokov na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru“*. I dikcia § 79 ods. 1 Zákonníka práce v rovine jeho systematických súvislostí (prvá veta v spojení s druhou a treťou vetou, ktoré naznačujú vecný regulačný zámer celého ustanovenia) nepochybne preukazuje, že regulatívnym cieľom predmetnej právnej normy nebolo vylúčiť žalovateľnosť neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, ale prispieť k stabilizácii rozsahu nárokov zamestnanca vyplývajúcich z okamžitého skončenia pracovného pomeru, ktoré už bolo súdom posúdené ako neplatné.

60. I v tejto časti je preto sťažnosť sťažovateľa nedôvodná, a tým podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde i zjavne neopodstatnená.

K uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 103/2017-250 z 30. augusta 2017

61. Proti dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu predniesol sťažovateľ námietku založenú na tvrdení, podľa ktorého „najvyšší súd SR mal... dovolanie prejednať výlučne podľa ustanovení C. s. p. (ktoré inak a širšie upravuje dovolacie dôvody ako aj prípustnosť dovolania), pričom podľa ustanovení C. s. p. mal posúdiť aj prípustnosť podaného dovolania a dovolacie dôvody... Najvyšší súd však prípustnosť dovolania posúdil výlučne podľa t. č. neúčinného O. s. p., avšak o dovolaní rozhodoval už výlučne iba podľa účinného C. s. p., čo je neprípustné a čo pri následnom odmietnutí dovolania má za následok odňatie možnosti konať pred dovolacím súdom v môj neprospech.“.

62. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že „podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Pokiaľ bolo dovolanie v čase jeho podania prípustným prostriedkom nápravy, umožňujúcim dovolací prieskum, potom tieto účinky (a následky) sa uznávajú i v budúcnosti. Prežarovanie princípov právneho štátu do ústavného poriadku nachádza svoje normatívne vyjadrenie v ustanovení § 470 ods. 2 vete prvej CSP. Fundamentom je právna istota, ktorá v sebe nesie znaky ochrany nadobudnutých práv a s tým spojenej dôvery v právo.“. Nadväzne najvyšší súd konštatoval, že „dovolanie bolo podané pred 1. júnom 2016 (21. marca 2016) za účinnosti O. s. p., dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.“.

63. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

64. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

65. Uplatnenie citovaných intertemporálnych ustanovení Civilného sporového poriadku najvyšším súdom nesignalizuje ústavný nesúlad (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Zákonodarca týmito právnymi normami jednoznačne prejavil vôľu, aby sa dovolacie konania začaté pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku od 1. júla 2016 v rovine procesného postupu spravovali už novou právnou úpravou. Na strane druhej (systematický vzťah § 470 ods. 1 a § 470 ods. 2 CSP ako vzťah pravidla a výnimky) právne účinky dovolania podaného pred nadobudnutím účinnosti Civilného sporového poriadku zostávajú zachované. Ide tu i o procesno-právne účinky, teda aj o otázku procesnej prípustnosti dovolania podaného v období účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. I uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné, má svojou podstatou deklaratórny charakter a uplatňuje sa k momentu procesne účinného podania tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Výrok uznesenia najvyššieho súdu znamená, že dovolanie sťažovateľa bolo k 21. marcu 2016 neprípustné, a túto otázku najvyšší súd nemohol posudzovať inak nielen preto, že 21. marca 2016 bol účinným ešte Občiansky súdny poriadok, ale aj z dôvodu povinnosti rešpektovať právnu istotu navrhovateľky ako účastníčky dovolacieho konania. Sťažovateľ zabúda, že v sporovom konaní pri uplatňovaní intertemporálnych ustanovení nie je v „hre“ len jeho právna istota, ale aj právna istota protistrany. Tento konflikt zákonodarca vyriešil tak, ako to vyplýva z § 470 ods. 1 a 2 CSP a najvyšší súd vôľu zákonodarcu rešpektoval, preto uplatnenie Občianskeho súdneho poriadku na posúdenie prípustnosti dovolania sťažovateľa ústavný súd nehodnotí ako ústavne problematické.

66. Samotné právne posúdenie dovolacej námietky o odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku porušenia § 118 ods. 2 OSP najvyšším súdom sťažovateľ v sťažnosti atakoval iba tvrdením, podľa ktorého *„nie je možné uzavrieť, že opomenutie ust. § 118 ods. 2 O. s. p. je iba vadou konania, nakoľko ide o základnú povinnosť súdu vo vzťahu k účastníkovi konania, pre ktorého má splnenie tejto povinnosti esenciálny význam“*.

67. Ústavný súd neopomína, že právne posúdenie predmetnej námietky najvyšším súdom pre sťažovateľa podstatný význam z pohľadu podoby súdnej ochrany, ktorá mu v dovolacom konaní bola poskytovaná. Ak totiž najvyšší súd túto námietku vyhodnotil len ako tzv. inú vadu konania podľa vtedy účinného § 241 ods. 2 písm. b) OSP, vylúčil tým prípustnosť sťažovateľovho dovolania, keďže takáto vada potvrdzujúceho rozsudku

odvolacieho súdu v tom čase prípustnosť dovolania nezakladala, ale bola len aprobovaným dôvodom už procesne prípustného dovolania.

68. Ústavný súd však neidentifikoval v právnom názore najvyššieho súdu žiadne signály ústavného diskomfortu.

69. Podľa § 118 ods. 2 OSP po vykonaní úkonov podľa odseku 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

70. Hodno tu odkázať na dôvodovú správu k zákonu č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a ktorý zaviedol do Občianskeho súdneho poriadku znenie § 118 ods. 2 aplikované v sťažovateľovej veci. Teda podľa dôvodovej správy „z dôvodu predvídateľnosti postupu súdu a tým aj posilnenia práva na spravodlivý súdny proces sa upravuje postup sudcu vo vzťahu k nesporným skutočnostiam a sporným skutočnostiam. Zavedený čiastočne kontradiktórny proces zároveň odôvodňuje vyššiu ochranu účastníkov konania, tým že sudca usmerní účastníkov konania o rozsahu dokazovania, ktoré mieni vykonať. Tým sa môžu minimalizovať stavy tzv. opomenutých návrhov na dokazovanie zo strany účastníkov konania.“.

71. V dovolaní sťažovateľ tvrdil, že nerešpektovaním § 118 ods. 2 OSP došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. K tomu je potrebné uviesť, že stabilizovaný právny názor dovolacieho súdu, podľa ktorého porušenie tohto ustanovenia nie je odňatím možnosti konať pred súdom, ale iba tzv. inou vadou konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP (pozri judikáty uvedené na strane 10 uznesenia najvyššieho súdu), nie je ústavne spochybniteľný. Najvyšší súd to akceptovateľným spôsobom vysvetlil, keď v dôvodoch svojho uznesenia konštatoval, že „účastníkom konania sa tým mala vytvoriť možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd, prispôsobili ich ďalší procesný postup v konaní... Okrem toho cieľom bolo zjednodušiť a zrýchliť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy,

ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam...“.

72. Z citovaného odôvodnenia najvyššieho súdu je zrejmé, že porušenie § 118 ods. 2 OSP samo osebe neodníma účastníkovi konania právo realizovať tie procesné práva, ktorými je spôsobilý účinne ovplyvniť priebeh konania i jeho právne záväzný výsledok. Porušenie § 118 ods. 2 OSP iba znižuje kvalitu prebiehajúceho konania, pretože neprispieva k eliminácii rizika nadbytočnej dôkaznej aktivity sporových strán, čo následne môže viesť k zbytočnému predlžovaniu konania a oddiaľovaniu vyriešenia sporu. Podporne to dokazuje i text dôvodovej správy, ktorý explicitne naznačuje, že týmto ustanovením má dochádzať k „posilneniu“ práva na spravodlivé súdne konanie, nie k jeho garancii. Právny význam porušenia predmetného ustanovenia vzrastá až v prípade, ak má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V prospech takéhoto záveru však sťažovateľ v sťažnosti neargumentoval. Nevysvetlil teda, ako tvrdené porušenie § 118 ods. 2 OSP okresným súdom priamo spôsobilo, že vyslovenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru je vecne nesprávne.

73. Právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého porušenie § 118 ods. 2 OSP okresným súdom a nenapravenie tejto vady krajským súdom nemá za následok odňatie možnosti konať pred súdom, preto ústavný súd nepovažuje za svojvoľný, nedôvodný, a tak nedovolené atakujúci kvalitu súdnej ochrany poskytovanej sťažovateľovým označeným základným právam a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zo strany najvyššieho súdu. Sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

74. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa sumarizuje, že sťažnosť je v časti smerujúcej proti medzitýmnemu rozsudku okresného súdu neprípustná podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, v časti smerujúcej proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu ústavný súd nemá právomoc na jeho prieskum v otázke kritizovaného porušenia § 118 ods. 2 OSP a vo zvyšku je sťažnosť proti tomuto rozsudku zjavne neopodstatnená, a napokon v časti smerujúcej proti odmietavému uzneseniu najvyššieho súdu je sťažnosť rovnako zjavne neopodstatnená.

75. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie napadnutých súdnych rozhodnutí, návrh na priznanie nároku na náhradu trov konania) nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2018